

Riksdagen, Jord- och skogsbruksutskottet

Ärende: RP 109/2024 rd Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2025

Svenskfinlands Byar jobbar för att stöda och hjälpa byarna i deras verksamhet. Svenskfinlands Byar svarar för den svenskspråkiga verksamheten inom Finlands Byar, sprider information, ordnar skolningar och evenemang och skapar nätverk för byautveckling på svenska.

Svenskfinlands Byar anser att det är viktigt att de offentliga finanserna balanseras på ett sätt som beaktar den sociala rättvisan mellan regionerna och medborgarna. I budgeten för 2025 bör man betona en balanserad regional utveckling, stöd till byaverksamhet och stärkande av när servicen för alla finländare.

TRYGGANDE AV FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR BYAVERKSAMHETEN

Det statliga stödet till byaverksamhet bör stärkas, varje euro som investeras i byaverksamheten genererar frivilligarbete till ett värde av cirka 80 euro.

Finlands Byar r.f. har under de senaste åren som en paraplyorganisation för byaverksamhet och lokal utveckling lyckats stödja bybornas röst så att den blir hörd. Vi arbetar för en livskraftig landsbygd, en trygg livsmiljö och invånarnas välbefinnande.

Finlands Byar r.f. Svenskfinlands Byar och 19 regionala byaföreningar stärker med statligt stöd den totala säkerheten, frivilligkulturen och det lokala samhällets välbefinnande i hela Finland. Som paraplyorganisation för 3 335 registrerade byaföreningar och 558 byaaktivitetsgrupper gör Finlands Byar ett effektivt arbete genom att stärka förutsättningarna för medborgarverksamhet och öka synligheten för byaverksamheten. Att stödja lokal, invånarstyrd verksamhet är kostnadseffektivt och stöder välbefinnandet i förebyggande syfte.

I vår verksamhet stärks samarbete mellan byar, kommuner och välfärdsområden när det gäller delaktighetsarbete, samordning av byatrygghet och i rollen som expertorganisation i fråga om bland annat inflyttning till landsbygden och multilokalt arbete.

Vi föreslår att det statliga stödet för byaverksamhet höjs från 1,1 miljoner euro i budgetpropositionen till 1,4 miljoner euro, vilket skulle förhindra nedskärningar i den nationella byaverksamheten. Höjningen skulle möjliggöra ett betydande ökat stöd för frivilligarbete via byaverksamhet, vilket avsevärt stärker det lokala deltagandet och den lokala utvecklingen samt förbättra beredskapen och säkerheten på landsbygden i hela Finland.

Byaverksamheten motverkar ensamhet, minskar risken för utanförskap och stöder gemenskapen särskilt på landsbygden. Statsbidragets multiplikatoreffekt är stor, då värdet av det frivilligarbete som produceras genom byaverksamheten uppgår till 80 miljoner euro per år (enligt Finlands Byar r.f. effektindikatorer 2021–2023). Med det statliga stödet för byaverksamhet utbildas och nätverkas det för att utveckla byaverksamheten, vilket stödjer förmågan att dra nytta av EU-finansiering på landsbygden och främjar frivilligas arbete för livskraften i hela Finland.

I takt med att de offentliga och privata tjänsterna minskar på landsbygden får frivilligarbetet ett allt större ansvar för att upprätthålla samhällsviktiga strukturer och stödja gemensamma fritids- och idrottsaktiviteter. Byaverksamheten stöder barn och ungas fritidsmöjligheter, gruppverksamhet för äldre och familjernas välbefinnande över generationsgränserna. Byaktörerna har en viktig roll som säkerhetsaktörer och stärker tryggheten och beredskapen i vardagen.

Bidraget till bybutiker togs med i statsbudgeten från och med 2019. Stödet möjliggör utvecklingen av bybutiker till flerfunktionspunkter på landsbygden, och har en betydande roll i att bevara landsbygdens och byarnas attraktionskraft för boende, fritid och turism. Bybutikerna är en del av nätverket för beredskap och försörjningsberedskap i krissituationer. Flerfunktionspunkterna är avgörande i alla landsbygdsområden, särskilt i de glesbefolkade delarna av östra och norra Finland, samt skärgården. Byaaktörerna anser att det är viktigt att stödet till bybutiker fortsätter.

Svenskfinlands Byar föreslår att stödet för bybutiker bibehålls på 2024 års nivå.

De andra aktörer som finansieras via moment 30.10.63 är mycket viktiga för landsbygdsutveckling och nätverkande, både nationellt och internationellt. Landsbygdsparlamentet, som hölls i Nurmes och koordinerades av Landsbygdspolitiska rådet, är ett bra exempel på detta.

Det är också viktigt att EU och statens andel av finansieringen till regional och lokal landsbygdsutveckling, som anges i moment 30.10.64, säkras under hela programperioden 2023–2027. Leader-finansiering spelar en mycket viktig roll i finansieringen av projekt för landsbygdens livskraft. I delar av Finland finns inga andra finansieringsinstrument för företagsverksamhet och landsbygdsutveckling. Förberedelserna inför den nya finansieringsperioden har redan börjat och Finland bör aktivt delta i dem.

Personalnedskärningarna inom statsförvaltningen ska genomföras på ett sätt som inte fördröjer tillgången till projektfinansiering för företag och andra aktörer.

Vasa, 7.10.2024

Nora Backlund,
ansvarig för landsbygdsutvecklingen och Svenskfinlands Byars verksamhet vid Svenska
lantbrukssällskapens förbund